

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 164/04-18

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 19. mája 2004 predbežne prerokoval sťažnosť Karla Krála - KING-CAR, Karlove Vary, Maďarská 525/14, Česká republika, zastúpeného advokátom JUDr. V. K., K. V., Česká republika, vo veci porušenia jeho základného práva podľa čl. 36 ods. 1 a 3 a čl. 37 ods. 2 a 3 Listiny základných práv a slobôd uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 44 Cb 19/99 z 9. augusta 2001, rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. Nob 123/2002 z 29. júla 2002 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. Obdo V 50/2002 z 29. októbra 2003 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Karla Krála - KING-CAR **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bolo 12. februára 2004 doručené podanie Karla Krála - KING-CAR, Karlove Vary, Maďarská

525/14, Česká republika (ďalej len „sťažovateľ“), označené ako „*Ústavní stížnost proti usnesení Nejvyššího soudu Slovenskej republiky ze dne 29. 10. 1993 čj. Obdo V 50/2002*“ vo veci porušenia jeho základného práva podľa čl. 36 ods. 1 a 3 a čl. 37 ods. 2 a 3 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), smerujúce proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 44 Cb 19/99 z 9. augusta 2001 v spojení s rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. Nob 123/2002 z 29. júla 2002 a uznesení najvyššieho súdu sp. zn. Obdo V 50/2002 z 29. októbra 2003.

Sťažovateľ uvádza, že v súlade s predmetom svojho podnikania (požičiavanie osobných automobilov) uzavrel s Poistovňou OTČINA, a. s., Bratislava (ďalej aj „poistovňa“) poistenie svojich osobných automobilov pre prípad poškodenia, zničenia a odcudzenia.

Po určitom čase od podpísania poistnej zmluvy prenajal sťažovateľ na základe riadne uzatvorenej zmluvy o dočasnom nájme svoje motorové vozidlo nájomcovi, ktorý ho v určenú dobu ani neskôr sťažovateľovi už vôbec nevrátil.

Sťažovateľ ďalej poukazuje na to, že rozsudkom Krajského súdu v Plzni zo 7. februára 1997 sp. zn. 5 T 2/96 bol „nájomca“ jeho motorového vozidla uznaný za vinného z trestného činu podvodu a bol mu uložený nepodmienečný trest odňatia slobody spolu so zákazom činnosti.

V odôvodnení rozsudku sp. zn. 5 T 2/96 zo 7. februára 1997 sa uvádza, že v požičovni automobilov, ktorej majiteľom je sťažovateľ, spôsobil v zmysle znaleckého posudku škodu vo výške 138 200 Kč, pretože vozidlo v stanovenej dobe nevrátil, predal ho na neznámom mieste a získané peniaze použil pre svoju potrebu.

Sťažovateľ taktiež poukazuje na skutočnosť, že Krajský súd v Plzni v trestnom konaní o náhrade škody nerozhodol.

Za vzniknutej situácie sťažovateľ opakovane vyzval vtedajšiu Poist'ovňu OTČINA, a. s. (ktorej právnym nástupcom je Poist'ovňa UNIQA, a. s.), na plnenie v zmysle poistnej zmluvy.

Napriek výzvam sťažovateľa poist'ovňa plnenie poistnej zmluvy listom z 30. júla 1998 odmietla, pričom svoje zamietavé stanovisko odôvodnila tým, že podľa čl. 10 poistných podmienok na náhradu škody nemá právo, pretože išlo o škodu spôsobenú odcudzením prenajatého vozidla (nájomcom) po dobu právnej účinnosti zmluvy o nájme motorového vozidla.

S uvedeným stanoviskom poist'ovne sťažovateľ nemôže súhlasiť, pretože predmetnú poistnú zmluvu uzatvoril ako podnikateľ práve z dôvodu, že predmetom jeho podnikania bolo požíčovanie osobných automobilov.

Sťažovateľ má súčasne podozrenie, že čl. 10 zmluvných podmienok, novo odovzdaných sťažovateľovi, bol účelovo, až podvodne pripísaný.

Toto svoje tvrdenie sťažovateľ opiera o skutočnosť, že z uvedených „nových“ zmluvných podmienok je evidentné, že predmetný článok bol pripísaný na mechanickom stroji, čo je úplne odlišné písmo oproti drobnému písmu, ktorým boli napísané predchádzajúce zmluvné podmienky.

Sťažovateľ vedený snahou o dosiahnutie nápravy a vydobytie si svojho práva vypracoval určovaciu žalobu, ktorú odoslal 5. marca 1999 Mestskému súdu v Bratislave, s petitom na plnenie žalovanou stranou (Poist'ovňou OTČINA, a. s.) v jeho prospech vo výške vyčíslenej škody 138 200 Kč, ktorá bola konštatovaná vo vykonateľnom rozsudku Krajského súdu v Plzni sp. zn. 5 T 2/96.

Sťažovateľ bol v tom čase toho názoru, že občianskoprávny súd je viazaný právoplatným rozsudkom trestného súdu.

Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd „... *prědmětnou právní věc přikázal k projednání věcně a místně příslušnému soudu k projednání a vydání rozhodnutí v meritu věci*“.

Na výzvu ústavného súdu z 26. februára 2004 sťažovateľ upresnil svoju sťažnosť a okrem iného poukázal na to, že „... *Rozhodnutiami Krajského soudu v Bratislavě pod čj. 44 Cb 19/99 a Nejvyššího soudu Slovenské republiky ze dne 29. 07. 2002 čj. Nob 123/2002 i Nejvyššího soudu Slovenské republiky ze dne 29. 10. 2003 čj. Obdo V 50/2002...*“ došlo k porušeniu označených základných práv, a navrhol, aby:

„... Ústavní soud Slovenské republiky rozhodnul tak, že zruší napadané usnesení Nejvyššího soudu Slovenské republiky ze dne 20. 10. 2003 čj. Obdo V 50/2002 v celém rozsahu včetně usnesení jemu předcházejících a na ně navazující a přikázal se závazným pokynem Krajského soudu v Bratislavě jako věcně a místně příslušnému ve věci nařídít ústní jednání za účasti stran, provést řízení a rozhodnout.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanovených zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa a zisťuje, či sťažnosť spĺňa zákonom predpísané náležitosti a či nie sú dôvody na jej odmietnutie.

Pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sťažovateľa ústavný súd skúmal jej zákonom predpísané náležitosti upravené v § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde, ako aj prípadné dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Zo sťažnosti sťažovateľa a jej príloh ústavný súd zistil, že vo veci sťažovateľa týkajúcej sa plnenia z poisťnej zmluvy krajský súd uznesením č. k. 44 Cb 19/99-43 z 9. augusta 2001 konanie zastavil a najvyšší súd na odvolanie sťažovateľa rozhodol uznesením č. k. 4 Obo 15/02-77 z 23. apríla 2002 tak, že uznesenie súdu prvého stupňa potvrdil. Obidve rozhodnutia všeobecných súdov nadobudli právoplatnosť podľa vyznačenej doložky právoplatnosti 27. júna 2002. Vo veci bolo podané aj dovolanie sťažovateľom, o ktorom rozhodol najvyšší súd uznesením sp. zn. Obdo V 50/2002 z 29. októbra 2003 tak, že dovolanie sťažovateľa odmietol. Na základe predmetného spisu ústavný súd zistil, že uvedené rozhodnutie najvyššieho súdu podľa vyznačenej doložky právoplatnosti nadobudlo právoplatnosť 12. decembra 2003.

Ústavný súd ďalej zistil, že pod sp. zn. Nob 123/02 je na najvyššom súde evidovaný prípis z 29. júla 2002, ktorým najvyšší súd vrátil – odstúpil dovolanie sťažovateľa krajskému súdu. Pod sp. zn. Nob 123/02 nie je na najvyššom súde vedené žiadne konanie, v konaní pod touto sp. zn. nebolo vydané žiadne rozhodnutie.

1. Ústavný súd tú časť sťažnosti, ktorou sťažovateľ namieta porušenie označených základných práv v konaní vedenom na krajskom súde pod sp. zn. 44 Cb 19/99, odmietol ako oneskorene podanú.

Jednou zo zákonných podmienok prijatia sťažnosti na ďalšie konanie je jej podanie v lehote ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde. Táto lehota je dvojmesačná a začína plynúť od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu, pričom pri opatrení alebo inom zásahu sa počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Nedodržanie tejto lehoty je zákonom ustanoveným dôvodom na odmietnutie sťažnosti ako podanej oneskorene (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde). V prípade podania sťažnosti po uplynutí zákonom ustanovenej

lehoty neumožňuje zákon o ústavnom súde zmeškanie tejto lehoty odpustiť, pretože to kogentné ustanovenie § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde neumožňuje (napr. IV. ÚS 14/03, I. ÚS 110/03).

Rozhodnutie krajského súdu č. k. 44 Cb 19/99-43 z 9. augusta 2001 v spojení s rozhodnutím najvyššieho súdu č. k. 4 Obo 15/02-77 z 23. apríla 2002 nadobudlo právoplatnosť 27. júna 2002.

Na základe uvedeného ústavný súd konštatuje, že v čase, keď mu bola doručená predmetná sťažnosť, t. j. 12. februára 2004, už uplynula zákonom ustanovená dvojmesačná lehota pre tento druh konania pred ústavným súdom.

Ústavný súd pri svojej rozhodovacej činnosti opakovane vyslovil právny názor, že sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nemožno považovať za časovo neobmedzený právny prostriedok ochrany základných práv alebo slobôd (napr. I. ÚS 33/02, II. ÚS 29/02, III. ÚS 55/02, III. ÚS 108/02).

Vzhľadom na tieto skutočnosti ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol ako oneskorene podanú.

2. Ústavný súd v ďalšej časti sťažnosti, v ktorej sťažovateľ namieta porušenie označených základných práv uznesením najvyššieho súdu sp. zn. Obdo V 50/2002 z 29. októbra 2002, odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní každej sťažnosti pravidelne skúma aj to, či sťažnosť nie je zjavne neopodstatnená.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) možno hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označila sťažovateľka, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi namietaným rozhodnutím alebo iným označeným postupom orgánu štátu

a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť je preto možné považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie.

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu nie je ústavný súd súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky (mutatis mutandis I. ÚS 4/00, I. ÚS 48/00). Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (napr. I. ÚS 19/02). V danom prípade je relevantnou aj judikatúra ústavného súdu, v zmysle ktorej je na skúmanie prípustnosti návrhu na začatie súdneho konania, jeho opodstatnenosti, dodržania zákonných lehôt, oprávnenosti navrhovateľa takýto návrh podať, právomoci súdu o ňom konať a rozhodnúť či splnenia iných zákonom ustanovených náležitostí zásadne príslušný orgán, ktorý rozhoduje o merite návrhu – inými slovami, právomoc konať o veci, ktorej sa návrh týka, v sebe obsahuje právomoc skúmať to, či návrh zodpovedá tým podmienkam, ktoré pre konanie o ňom ustanovuje príslušný procesný kódex. Ingerencia ústavného súdu do výkonu tejto právomoci všeobecným súdom je opodstatnená len v prípade jeho nezlučiteľnosti s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou (I. ÚS 74/02).

Z obsahu sťažnosti pritom vyplýva, že jej podstatou je nesúhlas sťažovateľa s právnym názorom najvyššieho súdu, ktorý odmietol dovolanie, pretože v odôvodnení vyslovil správnosť rozhodnutia súdu prvého stupňa o zastavení konania pre neurčitost žalobného návrhu, ako aj správnosť rozhodnutia odvolacieho súdu, ktorý vyslovil právny názor, že na základe návrhu sťažovateľa ako žalobcu v konaní by bolo súdne rozhodnutie nevykonateľné, pretože žalobca nedoplnil výšku požadovaného plnenia v petite žaloby.

Ústavný súd konštatuje, že posúdenie podmienok dovolacieho konania vrátane posúdenia podmienok na zastavenie konania pre nedostatky žaloby podľa § 79 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) vo väzbe na § 43 OSP najvyšším súdom by sa mohlo stať predmetom prípadnej kritiky zo strany ústavného súdu len v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne (mutatis mutandis I. ÚS 17/01). Podľa názoru ústavného súdu rozhodnutie najvyššieho súdu takéto nedostatky nevykazuje a nemožno ho považovať za zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne.

Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom najvyššieho súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor najvyššieho súdu svojím vlastným. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natolko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Podľa názoru ústavného súdu posúdenie podmienok konania vrátane náležitosti žaloby sťažovateľa najvyšším súdom takéto nedostatky nevykazuje a na jeho meritórne preskúmanie preto ústavný súd nie je oprávnený.

Nad rámec tejto časti odôvodnenia svojho rozhodnutia ústavný súd zaujal osobitne stanovisko k tvrdeniu sťažovateľa, že došlo k porušeniu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu sťažovateľa vrátane práva na spravodlivý proces predovšetkým so zreteľom na jeho procesné postavenie ako účastníka konania. Sťažovateľ ako účastník súdneho konania vo veci uplatňovania plnenia z poistnej zmluvy disponoval nielen svojimi zákonnými oprávneniami, ale aj povinnosťami. Jeho povinnosťou podľa Občianskeho súdneho poriadku je, aby návrh obsahoval všeobecné a osobitné náležitosti, čo je jednou z podmienok začatia súdneho konania na všeobecnom súde. Neúplnosť, neurčitosť návrhu sa považuje síce za odstrániteľný nedostatok konania, vyžaduje sa však aktívna súčinnosť účastníka konania, čo v danom prípade absentovalo, pretože sťažovateľ ani po opakovaných výzvach súdu návrh nedoplnil o výšku plnenia, na ktoré má byť žalovaný zaviazaný, a aj v tejto ústavnej sťažnosti sťažovateľ uvádza, že „*formulace petitu určovací žaloby*

odpovídala běžné soudní praxi“. Na tomto mieste považuje ústavný súd za dôležité upriamiť pozornosť na princíp súdneho konania „*iura novit curia*“, a pokiaľ bol súd toho názoru, že návrh je neúplný, bolo povinnosťou účastníka konania takýto návrh doplniť. Uvedené sťažovateľ neurobil, a preto krajský súd svojím rozhodnutím z 9. augusta 2001 konanie zastavil a najvyšší súd rozhodnutím z 23. apríla 2002 rozhodnutie krajského súdu potvrdil. Postup najvyššieho súdu, ani jemu predchádzajúci postup krajského súdu, nie je v príčinnej súvislosti s reálnou možnosťou porušenia práva na súdnu a inú právnu ochranu, tak ako ho garantuje čl. 36 ods. 1 listiny, pretože uvedené právo nie je absolútne a nie je možné sa ho dovolávať bez splnenia zákonom ustanovených podmienok práve konaním zo strany sťažovateľa.

Na základe uvedeného ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po prijatí sťažnosti na konanie.

Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní tej časti sťažnosti, v ktorej sťažovateľ namietal bez bližšieho zdôvodnenia porušenie základného práva podľa čl. 36 ods. 3 a čl. 37 ods. 2 a 3 listiny uznesením najvyššieho súdu sp. zn. Obdo V 50/2002 z 29. októbra 2003, nezistil žiadnu príčinnú súvislosť medzi konaním všeobecných súdov a sťažovateľom namietaným porušením základného práva na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, na právnu pomoc a rovnosť účastníkov v súdnom konaní, a preto ju podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

3. Napokon ústavný súd zistil, že predmetná sťažnosť je podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde zjavne neopodstatnená aj v časti, v ktorej sťažovateľ namieta rozhodnutie „*Nejvyššího soudu Slovenské republiky ze dne 29. 07. 2002 čj. Nob 123/2002*“. Ústavný súd už v tomto rozhodnutí uviedol, že v danom prípade najvyšší súd odstúpil dovolanie sťažovateľa krajskému súdu, teda vykonal iba administratívny úkon, ktorý nemá povahu rozhodnutia podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, pretože sa ním nerozhoduje o žiadnom základnom práve alebo slobode sťažovateľa. Uvedeným postupom najvyšší súd nemohol autoritatívne zasiahnuť do právnej sféry sťažovateľa.

Vzhľadom na to, že sťažnosť bola odmietnutá a rozhodnutie podľa § 56 ods. 3 zákona o ústavnom súde je viazané na vyslovenie porušenia práva alebo slobody sťažovateľa (čl. 127 ods. 2 prvá veta ústavy), ústavný súd sa tou časťou návrhu na rozhodnutie, ktorou sa sťažovateľ domáhal zrušenia uznesenia najvyššieho súdu vrátane rozhodnutí jemu predchádzajúcich, nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. mája 2004